

Epistemologi Pentafsiran Saintifik Al-Quran: Tinjauan Terhadap Pendekatan Zaghlul Al-Najjar Dalam Pentafsiran Ayat Al-Kawniyyat

Epistemology of Scientific Interpretation of the Quran: A Study on Zaghlul Al-Najjar's Approach in Interpreting al-Kawniyyat Verses

Selamat Amir, Monika@Munirah Abd Razzak & Mohd Yakub@Zulkifli Mohd Yusoff
Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya,
Universiti Malaya
e-mel: selamat_amir@yahoo.com

Abstrak

Perkembangan sains dan teknologi kini sejajar dengan urbanisasi keilmuan menuntut telahan analitis umat Islam untuk lebih memahami maqasid al-Quran dalam multi dimensi selaras dengan fraksi syariah. Justeru manhaj yang telah diperkenalkan oleh Zaghlul al-Najjar melalui teknik pentafsiran saintifik dalam karyanya *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim* telah memberikan impak yang positif dalam memahami bait tauhidik selaras dengan konteks semasa. Melalui metode analisis data-data saintifik, beliau cuba membahaskan ayat al-Quran khasnya ayat-ayat al-Kawniyyah yang meliputi aspek penciptaan alam semesta (astronomi, astrologi, geologi dan fenomena alam), kesihatan dan penciptaan makhluk (embriologi, arkeologi, fisiologi). Walaupun argumentasi saintifik lebih menonjol dalam penulisan beliau, aplikasi metode klasik dalam mensyarahkan ayat-ayat al-Quran turut diketengahkan khasnya dalam memahami kalimah al-Quran melalui dimensi semantik. Justeru, dalam artikel ini, penulis akan menyoroti metodologi Zaghlul al-Najjar dalam berinteraksi dengan ayat-ayat al-Quran melalui penemuan data dan empirikal saintifik di dalam karyanya *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim*.

Kata Kunci sains Islam, Zaghlul al-Najjar, *Tafsir al-Kawniyyat*, I'jaz

Abstract

The advancement of sciences and technology which has been in par with the urbanization of knowledge requires careful analysis by the Muslims in order to have a better understanding of the objectives of al-Quran in its multi dimension in accordance to syar'i factions. Thus, the method that has been introduced by Zaghlul al-Najjar through his scientific interpretation technique which can be found in his work, *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim* has brought about such a sound impact in the understanding of bait tauhidik (tauhidic verses) in line with the current context. Through the method of analyzing the scientific data, he tried studying the Quranic verses, in particular the al-kawniyyah verses that comprise the aspects of creation of the universe (astronomy, astrology, geology and natural phenomenon), human health and creation (embryology, archeology and physiology). Although it is the scientific arguments that dominate his works, the application of classical method in explaining the Quranic verses are also featured in his work, especially in understanding the Quran textually that has been done through lughawi dimension. This article aims to highlight Zaghlul al-Najjar's method in interacting with the Quranic verses through the discovery of data and scientific empirical in his work *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim*.

Keywords Islamic sciences, Zaghlul al-Najjar, *Tafsir al-Kawniyyat*, I'jaz

Pengenalan

Realiti kini menunjukkan bahawa perkembangan ilmu pengetahuan sejajar dengan realiti semasa. Hal ini dapat dilihat melalui anjakan dalam pola berfikir masyarakat pada hari ini yang terhasil melalui dua motif yang utama (Ahmad Tafsir, 2006), iaitu; pertama, perolehan pengetahuan hasil daripada pengalaman, iaitu diperoleh begitu sahaja, tanpa motif tertentu. Kedua, pengetahuan yang didasari

motif ingin tahu melalui proses analisis yang didasari ilmu teori dan dikembangkan berdasarkan ilmu praktikal yang berterusan.

Bertitik tolak daripada dua motif utama ini, maka lahirlah pelbagai konsep ilmu pengetahuan, contohnya konsep ilmu dalam optik Islam berkembang hasil daripada dua asas yang merupakan empirik utama iaitu al-Quran dan al-Hadith (Sidek Baba, 2010). Berbeza dengan konsep ilmu pengetahuan yang diutarakan oleh para sarjana Barat iaitu berorientasikan kerasionalan semata-mata dan ianya adalah merupakan satu-satunya kaedah untuk mengetahui kebenaran (Ziauddin Sardar, 1989). Hal ini sama sekali bertentangan dengan tradisi keilmuan Islam yang bertunjangkan tauhid, yang mana Islam sama sekali tidak menentang dekorasi keilmuan yang memberikan input yang bersifat kecemerlangan yang kompetatif, malah galakan untuk terus menaakul, mentadabbur dalam pelbagai dimensi sangat digalakkan bertujuan untuk memperoleh fakta yang absah dan sebagai kontribusi untuk menyelesaikan masalah sejangat (Alias Azhar, 2005).

Inilah yang telah diungkapkan oleh Zaini Ujang melalui petikan daripada Jonathan Lyons dalam bukunya berjudul *The House of Wisdom: How the Arabs Transformed Western Civilization* yang menyatakan bahawa kecemerlangan berfikir intelektual Islam dalam pelbagai bidang telah memberikan sumbangan yang besar dalam perkembangan ilmu pengetahuan dan kesejahteraan sejangat (Zaini Ujang, 2009). Justeru situasi ini menunjukkan bahawa pola berfikir sarjana Islam terdahulu bukan sahaja berteraskan ilmu teori malah bersifat praktikal bertujuan menghasilkan penemuan yang lebih autoriti sejajar dengan perkembangan semasa. Inilah yang cuba diungkapkan oleh *Hujjah al-Islam* Al-Ghazali menerusi karyanya *Ihya' 'Ulumuddin* yang menyebut bahawa tuntutan terhadap umat Islam agar menguasai ilmu *syar'iyah* dan *ghair syar'iyah*. Manakala Ibn Khaldun pula mentakrifkannya sebagai *al-Ulum al-Naqliyyah* dan *al-Ulum al-'Aqliyyah* (Ghazali Muhammad, 2008).

Islamisasi Sains

Tidak dinafikan kewujudan istilah sains ini dikembangkan melalui peradaban Barat sekitar empat kurun yang lalu. Nama-nama terkenal seperti Nicolaus Copernicus (1473-1543), Francis Bacon (1561-1629), Kepler, Galileo (1564-1642), Isaac Newton dan ramai lagi mewarnai kegemilangan sains Barat (Shabeer Ahmad, 2008). Walaupun Islam sebenarnya adalah peneraju utama kepada penemuan saintifik sebelum wujudnya peradaban sains Barat. Berbangga dengan kemajuan sains Islam lampau tidak memadai jika dilihat kepada perkembangan intelektual semasa. Hal ini kerana istilah sains masa kini sudah tidak seperti zaman kegemilangan sains garapan ulama Islam silam. Ianya dapat dilihat apabila pemisahan total elemen intelektual dan elemen spiritual dalam membangunkan peradaban manusia yang dipelopori golongan sekularisme (Louis Leahy, 2006).

Manusia sememangnya memerlukan sains dan teknologi untuk melestarikan dan membangunkan alam ini. Hanya manusia sahaja yang mampu berpotensi membangunkan sains dan teknologi, kerana mereka sahajalah yang mampu untuk memahami tabi'i alam ini secara terbatas. Kebolehan mereka memahami alam secara saintifik, sistematik, mantik, objektif dan kemudiannya melalui sains dan teknologi itu sendiri memungkinkan mereka mentadbir alam ini dengan baik.

Etika berfikir berpaksikan saintifik amat perlu untuk memahami sebahagian fenomena alam, namun sanjungan yang terlalu tinggi kepada sains semata-mata menyebabkan ilmu ini mendominasi segala aspek kehidupan manusia kini. Segala disiplin ilmu termasuk ilmu sains sosial, kesusasteraan dan ilmu yang bersifat keagamaan perlu dijelaskan melalui pendekatan saintifik dan bersifat kekinian sekiranya ingin diterima secara sejangat. Hakikat inilah yang menyebabkan masyarakat mengabaikan ajaran agama, budaya, adat resam dan tatasusila kehidupan seharian yang akhirnya menghasilkan mereka yang berfahaman *saintisme* (Louis Leahy, 2006; Bertens, 2005), iaitu menjadikan sains sebagai ideologi dan matlamat utama hidup mereka sehingga melahirkan insan yang buta agama, dan kabur tentang matlamat hidup, meruntuhkan kesucian agama, institusi sosial, rumah tangga, adab tatasusila dan kemusnahan alam sekitar. Inilah akibat apabila sains dibangunkan tanpa agama, tanpa nilai-nilai keinsanan yang murni menyebabkan mereka buta. Albert Einstein sendiri pernah menyatakan:

“science without religion is lame, religion without science is blind”

Maksudnya: Agama tanpa sains adalah tempang, sains tanpa agama adalah buta

(Albert Einstein, 2009)

Justeru dalam menelusuri cabaran millennium kini, ilmu yang disebut ilmu *ghair syar'iyah* dan *al-Ulum al-Naqliyyah* perlu diolah dan diinterpretasikan dengan perkembangan ilmu Islam semasa. Adaptasi perkembangan sains dan teknologi dalam konteks disiplin ilmu pengajian Islam perlu di asimilasi dengan keperluan masyarakat kini (Rew Martin, 2011). Dengan berpaksikan sumber utama iaitu al-Quran dan al-Hadith (Alias Azhar, 2005), penggabungan usaha yang dinamik dalam memahami ayat-ayat tauhid amat perlu agar mampu mendepani cabaran yang bersifat multi-dimensi demi menyerlahkan kesyumuluan, keuniversalan dan kefleksibelan ajaran Islam (Alias Azhar, 2007). Hal ini adalah disebabkan permasalahan yang lebih kompleks berlaku dalam pelbagai aspek dalam masyarakat mendorong para sarjana untuk lebih berfikiran efisien, kreatif, kritis (Mohd Fauzi Hamat et al., 2007), dan proaktif dalam menyelesaikan isu tersebut (Rosnani Hashim, 1996), tanpa mengabaikan sumber yang *ma'thur*. Disinilah penulis melihat kepentingan sebenar di dalam pengolahan maksud tersirat al-Quran berlandaskan situasi masyarakat *kini* yang lebih bersifat saintifik.

Jika dahulu, tradisi keilmuan para sarjana dan ulama silam lebih cenderung menterjemahkan al-Quran secara *Ma'thur*, *Ra'yi* dan *Isyari* berdasarkan situasi pada ketika itu, maka satu pendekatan baru amat perlu dalam memahami konteks al-Quran selaras dengan perkembangan kini, iaitu menggabungkan jalin sains dan teknologi dalam memahami al-Quran. Tidak mengimani olahan sains Barat, sebaliknya melakukan telahan dan anjakan paradigma terhadap penemuan saintifik untuk diislamisasikan mengikut acuan Islam yang bersifat *ta'abbudi* dan tauhid (Alias Azhar, 2005). Interpretasi saintifik dalam memahami makna teks al-Quran telah pun dibincangkan asasnya oleh sarjana intelektual sejak dari era al-Shatibi lagi. Justeru tidak hairan jika wujud sudut pandang pro dan kontra dalam pentafsiran ini. Namun dalam ruangan ini pengkaji tidak akan membahaskan khilaf tersebut, sebaliknya bersetuju dengan pandangan yang mengharuskan berlandaskan etika dan *dhawabit* yang telah digariskan dalam kaedah ini seperti yang pernah disebutkan oleh Shaykh Dr Fadl Hassan 'Abbas dalam karyanya berjudul *I'jaz al-Qur'an al-Karim*. (Fadl Hassan 'Abbas, 2008)

Inilah di antara usaha ulama' terkini antaranya, Zaghul al-Najjar yang mengetengahkan pendekatan saintifik dalam memahami makna dan isyarat al-Quran. Beliau bukan sahaja dikenali dalam kalangan sarjana Islam, malah turut terkenal di rantau Eropah kerana telah banyak memberikan sumbangan dalam aspek pemikiran saintifik al-Quran (Ishak Suliaman *et.al*, 2001).

Melalui sebuah karyanya yang agung yang berjudul *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim*, penulis akan cuba meninjau metodologi dan pendekatan yang beliau gunakan di dalam menjelaskan isi kandungan al-Quran berdasarkan penemuan saintifik di bawah tajuk kajian yang berjudul *Epistemologi Pentafsiran Saintifik al-Quran: Tinjauan Terhadap Pendekatan Zaghul Al-Najjar dalam Pentafsiran Ayat Al-Kawniyyat*.

Zaghul Al-Najjar Sebagai Ikon Mufassir Saintifik Islam

Biografi

Beliau dilahirkan pada 17 November 1933 di kampung Masyal Mesir dan membesar di dalam sebuah keluarga yang mementingkan pendidikan agama. Kemampuan beliau terserlah sejak daripada kecil apabila mampu menghafal 30 Juzu' al-Quran ketika berumur 10 tahun. Kemampuannya makin terserlah apabila memperoleh sijil kelayakan dalam bidang Bahasa Arab pada tahun 1951 (Zaghul al-Najjar, 2007). Namun minat yang mendalam dalam bidang sains dan teknologi membawa beliau untuk melanjutkan pelajaran pada peringkat Sarjana Muda pada tahun 1955 dalam bidang sains di *Kuliyah al-'Ulum* di Universiti al-Qaherah Mesir. Kecemerlangan beliau dalam bidang sains terserlah apabila memperolehi anugerah *Mustafa Barakah* antara anugerah berprestij dalam bidang sains ketika itu.

Kemampuan beliau tidak terhenti setakat itu, apabila pada tahun 1963 beliau telah menamatkan pengajian peringkat doktor falsafah di bawah pengkhususan kajian Kaji Bumi dan Geologi di Universiti Wales, England dan memperolehi gelaran Professor pada tahun 1972 dari Universiti Kuwait. Sehingga ke hari ini, beliau telah menghasilkan lebih daripada 150 artikel dan lebih daripada 50 buah buku yang meliputi pelbagai kajian lapangan ilmu antaranya ilmu saintifik Islam, sains al-Quran, sains dalam hadith, *i'jaz 'ilmi* dan banyak lagi. Namun kajian yang telah meningkatkan lagi autoriti beliau sebagai saintis Islam pada abad moden ini ialah kajian yang meliputi

asimilasi penemuan saintifik dalam menginterprestasikan ayat al-Quran. Kebanyakan karya yang telah terhasil melalui kajian ini bukan sahaja ditulis dalam Bahasa Arab, malah turut diterbitkan dalam Bahasa Inggeris dan Perancis (Zaghlul al-Najjar, 2007).

Antara karya beliau ialah :

- *al-I'jaz al-'Ilmi fi al-Sunnah al-Nabawiyah.*
- *Haqa'iq 'Ilmiah fi al-Qur'an al-Karim: Namazij min Isharat al-Qur'aniyah ila 'Ulum al-Ard.*
- *Min Ayat al-'Ijaz al-'Ilmi al-Hayawan fi al-Qur'an al-Karim.*
- *Min Ayat al-'Ijaz al-'Ilmi al-Sama' fi al-Qur'an al-Karim.*
- *Tafsir Al-Ayah Al-Kawniyyah Fi Al-Quran Al-Karim.*

Kemampuan beliau bukan sahaja diiktiraf di benua Asia, malah di benua Eropah. Hal ini dapat dilihat apabila beliau telah dilantik mengetuai pelbagai sektor besar antaranya sebagai:

- Penasihat Pusat Kajian Robertson Britain (1963) dan Muzium Pembangunan Islam Switzerland (2001).
- Ahli dalam Journal of Foraminiferal Research New York (1966) dan Journal of African Earth Science (1981).
- Penasihat bagi Majalah Muslim di Washington (1970), Penasihat Majalah *Islamic Sciences* di India (1978), Penasihat Majalah al-Rayyan Qatar (1978).
- Antara pengasas Jabatan Geologi Universiti Malik Sa'ud (1959) dan Universiti Kuwait (1967).
- Di antara pengasas *al-Haiyah al-'Alamiyyah li al-I'jaz al-Ilmi fi al-Quran al-Karim dan al-Sunnah al-Mutahharah* di Makkah al-Mukarramah (1981).
- Pengarah Kolej Pengajian Tinggi Markfield Britain (2001).

Selain itu, hasil usaha gigih beliau dalam menterjemahkan al-Quran dan al-Sunnah melalui pendekatan saintifik membuahkan hasil apabila beliau telah dinobatkan sebagai penerima anugerah tertinggi kerajaan Sudan pada tahun 2005 dan anugerah berprestij ikon Islam Dubai pada tahun 2006. Usaha dakwah beliau bukan sahaja giat dijalankan melalui penulisan, malah aktif menyampaikan syarahan berkenaan kemukjizatan al-Quran di serata dunia. Situasi ini telah mendorong ramai di kalangan masyarakat yang menghadiri syarahan beliau memilih Islam sebagai panduan hidup (Zaghlul al-Najjar, 2007).

Pengiktirafan dunia terhadap sumbangan besar beliau dalam bidang saintifik al-Quran sehingga pada hari ini meletakkan beliau sebagai Ahli Majlis Tertinggi Hal Ehwal Islam Kaherah, Mesir. Selain itu, beliau juga memegang amanah sebagai penasihat dalam Persatuan Geologi Antarabangsa seperti di Amerika, Britain, Oklohama, Mesir, London (Ishak Suliaman *et.al*, 2001).

Pengenalan *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim*

Kitab Tafsir ini telah diperkenalkan oleh Zaghlul al-Najjar dengan nama kitab *Tafsir al-Ayah al-Kawniyyah fi al-Quran al-Karim*. Kitab tafsir ini lebih memfokuskan kepada ayat-ayat *al-kawniyyah* yang terdapat di dalam al-Quran al-Karim (Ishak Suliaman *et.al*, 2001). Justeru, tidak hairan jika beliau hanya membahaskan ayat-ayat yang berorientasikan ayat-ayat *al-kawniyyah* yang terdapat dalam 66 buah surah sahaja.

Melalui telahan penulis, tafsir ini pada asasnya adalah merupakan kajian beliau yang bersifat *maudu'i*, iaitu beliau mentafsirkan ayat-ayat tertentu berdasarkan topikal. Tafsir yang dijadikan kajian oleh penulis dalam makalah ini adalah merupakan tafsir terbitan *Maktabah al-Syuruq al-Dawliyyah* yang telah diterbitkan pada tahun 2007 yang meliputi 3 jilid secara keseluruhannya (Zaghlul al-Najjar, 2007). Keunikan tafsir karangan Zaghlul al-Najjar ini ialah keseluruhan ayat yang diperbahaskan bukan sahaja diolah melalui analisis metodologi klasik, malah turut dimuatkan bukti saintifik semasa bagi membuktikan kesyumulatan dan keautoritian al-Quran dalam multi dimensi. Kehebatan beliau dalam menggabungkan ilmu *shar'iyah* dan *ghayr shar'iyah* atau menurut Ibn al-Qayyim ilmu *al-'Ulum al-Naqliyyah* dan *al-'Ulum al-'Aqliyyah* dalam tafsir ini meletakkan beliau sebagai pelopor dalam menerapkan data-data saintifik dalam pentafsiran al-Quran.

Analisis Metodologi Penulisan dan Pentafsiran

Melalui pengamatan awal, penulis mendapati Zaghlu al-Najjar menyusun karya beliau berdasarkan metode penulisan klasik dan moden. Manhaj dari segi penyusunan klasik yang ketara dikekalkan oleh beliau ialah menyusun ayat perbahasan atau surah mengikut susunan seperti yang terdapat di dalam al-Quran yang bermula dengan surah al-Baqarah (Juzu' 1) sehingga surah al-Nas (Juzu' 30). Namun perlu diketahui bahawa pemilihan ayat perbahasan yang diketengahkan dalam tafsir ini lebih menjurus kepada ayat-ayat al-Quran yang berkaitan dengan Sains Tabi'i atau Sains Natural (Yahya Jusoh, 2007). Hal ini adalah berdasarkan bidang kepakaran utama beliau yang meliputi penemuan saintifik melalui dimensi alam semesta, penciptaan makhluk dan kesihatan. Lebih menarik ialah metode penulisan tafsir ini ialah Zaghlu al-Najjar hanya mentafsirkan ayat-ayat yang tertentu sahaja. Beliau tidak membahaskan topik yang tidak berkaitan sama sekali dengan sains natural. Justeru tidak hairanlah jika dikatakan tafsir ini merangkumi sebuah ensiklopedia tafsir penemuan saintifik al-Quran terkini.

Analisis Topikal

Melalui analisis topik, penulis mendapati beliau hanya mentafsirkan ayat-ayat tertentu yang terdapat di dalam 66 buah surah (Zaghlu al-Najjar, 2007) daripada 144 buah surah yang terdapat dalam al-Quran. Hal ini adalah kerana beliau hanya membahaskan ayat-ayat yang berdimensi *al-kawnniyah* sahaja. Daripada 66 surah tersebut, sebanyak 195 (Zaghlu al-Najjar, 2007) jumlah ayat secara keseluruhannya yang telah dibahaskan oleh beliau. Pada awal penulisan tafsir ini, penulis mendapati Prof. Dr Zaghlu al-Najjar memulakan penulisan dengan mukadimah (Zaghlu al-Najjar, 2007) setebal 31 halaman yang meliputi perbincangan berkenaan:

- Definisi literal I 'jaz serta pembahagiannya.
- Beliau juga turut menceritakan sejarah perkembangan I'jaz serta manhaj dalam mentafsirkan ayat al-Quran yang meliputi ayat-ayat berdimensi saintifik.
- Beliau juga turut menyarankan agar para ilmuwan Islam khususnya melakukan anjakan dalam mentafsirkan al-Quran selaras dengan perkembangan semasa.
- Selain itu beliau turut membahaskan penolakan sebahagian daripada golongan yang tidak menerima al-Quran ditafsirkan berdasarkan optik penemuan saintifik.

Jika diteliti dalam tafsir ini, Zaghlu al-Najjar tidak menyusun ayat dalam surah mengikut topik dan tema tertentu, beliau hanya menyusun berdasarkan turutan ayat dalam surah. Justeru berdasarkan tinjauan analisis kuantitatif, penulis membahagikan tema ayat yang dipilih oleh beliau berdasarkan 3 elemen (Ishak Suliaman *et al.*, 2001) utama iaitu:

- i. Alam Semesta: iaitu ayat yang meliputi astronomi, astrologi, meteorologi, geologi dan fenomena alam seperti kejadian hari kiamat.
- ii. Penciptaan Manusia: ayat yang berkaitan tema ini merangkumi elemen embriologi, arkeologi, fisiologi dan genetik.
- iii. Kesihatan: ia merangkumi perawatan penyakit, ubat-ubatan, pemakanan dan kebersihan.

Jadual 1 Analisis pola penulisan berdasarkan tema

Tema	Bil. Ayat yang dibahaskan
Alam Semesta	159
Penciptaan Manusia	32
Kesihatan	4
Jumlah	195

Walaupun Zaghlu al-Najjar tidak menetapkan tema secara khusus di dalam tafsir beliau, penulis mendapati beliau telah meletakkan perbahasan ringkas di awal setiap surah sebelum beliau membahaskannya secara panjang lebar. Tujuannya adalah untuk mempermudah pembaca mengetahui secara umum perbahasan yang akan diketengahkan di dalam surah tersebut.

Analisis Penafsiran Ayat Terpilih

Madu Lebah

Ketika Zaghlu al-Najjar mentafsirkan surah al-Nahl ayat 69, yang berbunyi:

يُخْرِجُ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ

Maksudnya: “(dengan itu) akan keluarlah dari dalam badannya minuman (madu) yang berlainan warnanya...” (al-Nahl : 69)

Beliau memulakan dengan perbincangan kalimah ‘*al-Batn*’ (Zaghlu al-Najjar, 2007) dalam konteks literal, hal ini menurut beliau sangat penting di samping mengekalkan metode pentafsiran klasik, tetapi menerangkan kepada para pembaca akan kepentingan memahami bahasa Arab agar mampu memahami ayat al-Quran dengan baik. Namun apa yang menarik, beliau turut membincangkan ayat ini dengan mendatangkan contoh madu yang berbeza berdasarkan penemuan saintifik selaras dengan ayat “(madu) yang berlainan warnanya”. Situasi yang sama juga dapat dilihat ketika beliau mentafsirkan kalimah “البروج” dalam surah al-Buruj. Beliau menyatakan ia berasal dari kalimah “برج – بيرج – بروج – البرج – البروجا – بيرج – بيرج” yang membawa pengertian terhadap 12 jenis bintang (*Constellation Zodiacal*) yang terdapat di alam semesta (Zaghlu al-Najjar, 2007).

Hikmah Pengharaman Khinzir

Penghuraian menggunakan metode saintifik dapat dilihat ketika beliau mentafsirkan ayat 115 daripada surah al-Nahl yang bermaksud: “*Sesungguhnya Allah hanya mengharamkan kepada kamu memakan bangkai, dan darah, dan daging babi, dan binatang yang disembelih tidak kerana Allah maka sesiapa terpaksa (memakannya kerana darurat) sedang ia tidak menginginkannya dan tidak melampaui batas (pada kadar benda yang dimakan itu, maka tidaklah ia berdosa), sesungguhnya Allah Maha Pengampun, lagi Maha Mengasihani*” (Zaghlu al-Najjar, 2007) yang membincangkan tentang sebab-sebab pengharaman khinzir. Menurut beliau penemuan saintifik jelas menunjukkan pelbagai penyakit akan timbul rentetan daripada nafsu serakah manusia melanggar perintah Allah SWT. Menurut beliau antara sebabnya ialah kewujudan pelbagai bentuk bakteria yang merbahaya antaranya (Zaghlu al-Najjar, 2007).

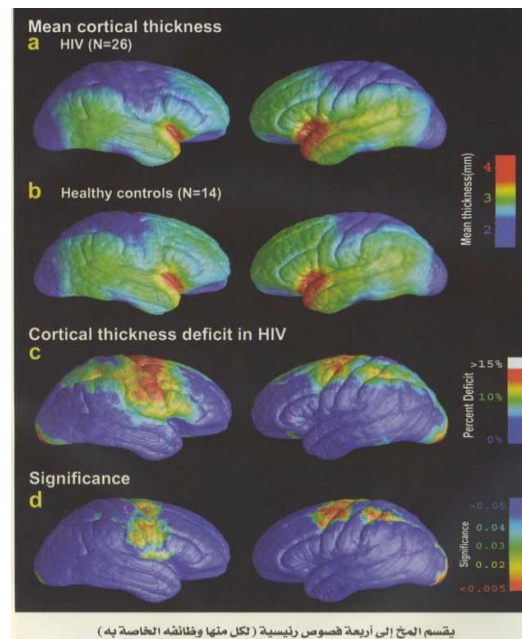
- ديدان التريخنا (*Trichin Worms*)
- الدودة الشريطية الوحيدة للخنزير (*Pork Tape Worm = Taenia Solium*)
- الديدان الحلقية (*rounds worms*)
- الحيوان الأولي الهدي المعروف باسم القولونية (*Balantidium coli*)

Menurut beliau, penemuan saintifik telah pun membuktikan bahawa penyakit seperti حمى الخنازير (*Swine Fever*), مرض حويصلات الخنازير (*Swine Vesicular Disease*) dan مرض الحمى القلاعية (*Foot and Mouth Disease*). Justeru beliau menyatakan betapa pentingnya penemuan saintifik memperkukuhkan lagi bukti kebenaran al-Quran dalam menerangkan sesuatu perkara.

Implikasi Golongan yang mendustakan Allah

Manakala dalam surah al-‘Alaq ayat 16 (ناصية كذبة خاطئة) bermaksud “*Ubun-ubun orang yang berdusta dan bersalah*” (Zaghlu al-Najjar, 2007), Prof. Dr Zaghlu al-Najjar cuba mentafsirkan di luar lingkup pentafsiran kebiasaan para ulama silam mentafsirkan ayat ini. Jika dilihat dalam *Tafsir Mafatih al-Ghayb* (Fakhr al-Din al-Razi, 1981), al-Razi mentafsirkan keadaan corak pemikiran orang yang mendustakan arahan Allah melibatkan aspek perbuatan dan pemikiran. Namun Prof. Dr Zaghlu al-Najjar cuba membawa kelainan di dalam mentafsirkan ayat ini. Ini kerana beliau telah mendatangkan bukti saintifik yang menunjukkan keadaan otak ‘*pendusta*’ terhadap arahan Allah. Bukti tersebut bukan sahaja membuktikan kebenaran al-Quran, malah meletakkan al-Quran sebagai

panduan kepada petunjuk aspek perubatan yang menerangkan secara terperinci kesan negatif terhadap tubuh badan terhadap keingkaran perintah Allah.

Rajah 1 Gambar Rajah menunjukkan kesan sampingan terhadap otak
Sumber: Zaghul al-Najjar, 2007

Daripada gambar rajah di atas Zaghul al-Najjar membahaskan bahawa firman Allah yang menyatakan “*ubun orang yang mendustakan dan durhaka...*” akan mengalami implikasi yang serius dengan mendatangkan contoh keadaan otak pesakit yang menghidap *Human Immunodeficiency Virus* (HIV). Menurut beliau berlaku penurunan daya keaktifan berfikir otak pesakit dari semasa ke semasa (Zaghul al-Najjar, 2007). Justeru menurut hemat penulis, walaupun dalam ayat 16 daripada surah al-‘Alaq tersebut tidak menyatakan kesan secara jelas, namun kajian saintifik yang telah dilakukan dan dibuktikan melalui penghuraian dalam tafsir ini jelas menunjukkan kesyumulan al-Quran merangkumi hubungan horizontal dan vertikal manusia dengan pencipta.

Gunung Sebagai Pasak Bumi

Terdapat banyak ayat al-Quran yang membahaskan aspek ini, antaranya surah al-Nazi’ah: 32-33, surah al-Ra’d: 3, surah al-Hijr: 19, surah al-Nahl: 15, surah al-Anbiya’: 31, surah al-Naml: 61, surah Luqman: 10, surah Fussilat: 10, surah Qaf: 10, dan surah al-Mursalat: 27. Zaghul al-Najjar berpendapat kesemua ayat ini menjelaskan peranan gunung sebagai pasak bumi (Zaghul al-Najjar, 2007).

Apa yang menarik dalam pentafsiran beliau, Zaghul al-Najjar mendatangkan fakta saintifik yang penting dalam menerangkan ayat ini, iaitu pada lapisan dalam bumi, arus panas berputar sangat kuat dan aktif dan mendorong lempengan kerak batuan untuk bergerak menjauhi atau bercantum antara satu sama lain dan disinilah peranan gunung dalam menghentikan gerakan lempengan kerak batuan. Paksi bumi bergoyang dan bergerak dan gunung mampu meminimumkan goyangan paksi putar bumi dan menjadikannya lebih teratur (Zaghul al-Najjar, 2007).

Hal ini dibuktikan melalui kajian yang dilakukan oleh Frank Press yang merupakan bekas Presiden National Academy of Science Washington D.C, Amerika Syarikat. Dalam buku tersebut beliau menyatakan bahawa gunung-gunung mempunyai akar di bahagian bawah. Akar ini menjunam ke bawah sehingga dikatakan gunung-gunung mempunyai bentuk bagaikan pasak (Frank Press and Raymond Siever, 1985).

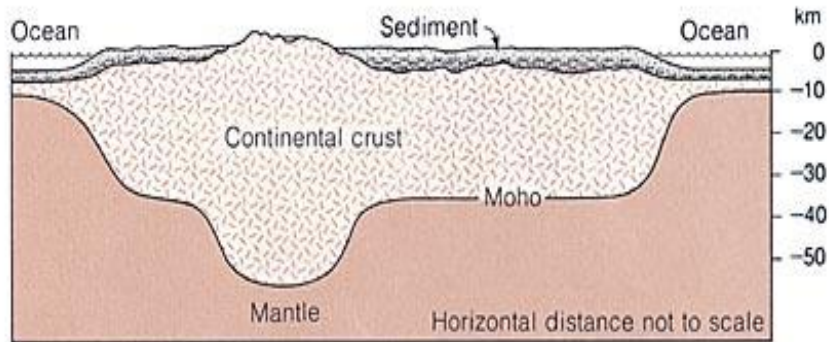
Allah SWT berfirman:

أَمْ جَعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا * وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا

Maksudnya: *Bukankah Kami telah menjadikan bumi (terbentang luas) sebagai hamparan? Dan gunung-gunang sebagai pancang pasaknya?* (Surah al-Naba' (78): 6-7)

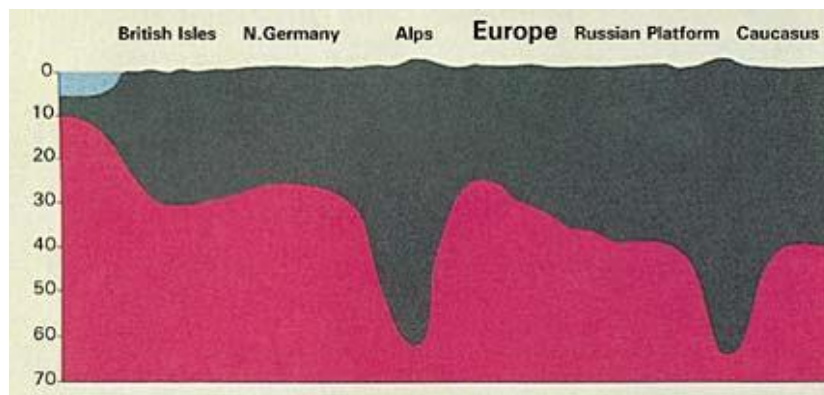
وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

Maksudnya: *Dia menancapkan gunung-gunung di bumi supaya bumi itu tidak goncang bersama kamu, (dan Dia menciptakan) sungai-sungai dan jalan-jalan agar kamu mendapat petunjuk.* (Surah al-Nahl (16):15)

Rajah 2 Gambar rajah menunjukkan gunung-gunung memiliki akar yang dalam di bahagian bawah permukaan tanah

Sumber: Frank Press and Raymond Siever, 1985

Rajah 3 Gambar rajah menunjukkan gunung-gunung sebagai pasak, memiliki akar yang menjunam ke bawah tanah

Sumber: Frank Press and Raymond Siever, 1985

Justeru, analisis yang dilakukan oleh Frank Press dan Raymond Siever telah diungkap lebih awal di dalam al-Quran. Inilah di antara intipati pendedahan yang dilakukan oleh Zaghul al-Najjar, agar para saintis dan umat masyarakat kembali kepada ajaran berlandaskan al-Quran dan al-Hadith. Model sains berlandaskan tauhid memperlihatkan secara terpadu kesan kehadiran entiti ketuhanan dalam kerangka pemikiran ke atas kandungan dan kegiatan sains dan sekali gus mewujudkan secara konseptual pertalian harmonis (Khalijah Mohd Salleh, 2010) dan kesepaduan di antara sains dan agama.

Kesimpulan

Daripada pengamatan awal, secara keseluruhannya penulis mendapati tafsir ini adalah merupakan tafsir saintifik terkini yang paling lengkap yang memuatkan penemuan saintifik. Ketika Zaghul al-Najjar mentafsirkan ayat-ayat tertentu, beliau bukan sahaja melihat daripada perspektif tradisi klasik,

tetapi memuatkan hujah semasa yang bersifat pembuktian sains sebagai bukti penghujahan. Selain itu, pentafsiran yang ringkas dan tidak menghuraikan secara panjang lebar dan hanya memfokuskan makna di sebalik penurunan ayat menjadikan karya ini menarik untuk dikaji dengan lebih mendalam. Justeru penulis menyarankan agar para sarjana giat meneruskan delegasi metode saintifik yang bersifat semasa dalam berinteraksi dengan al-Quran agar kegemilangan terhadap penghayatan al-Quran terus dihayati oleh generasi mendatang.

Rujukan

- Ahmad Tafsir. (2006). Filsafat pengetahuan Islami, Dlm. Pandangan keilmuan UIN, wahyu memandu ilmu, Bandung: Universitas Islam Negeri Sunan Gunung Djati Bandung.
- Alias Azhar. (2005). *Peranan pemikiran saintifik dalam pembinaan hukum Islam semasa di Malaysia*. Kertas Kerja Prosiding Seminar Hukum Islam Semasa Peringkat Kebangsaan Universiti Malaya Kuala Lumpur, 28-29 September 2005.
- Alias Azhar. (2007). *Aplikasi elemen saintifik dalam pengajian Syariah di Malaysia*. (Tesis Doktor Falsafah yang tidak diterbitkan). Kuala Lumpur: Jabatan Fiqh & Usul, Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Albert Einstein. (2009). *Albert Einstein on cosmic religion and other opinions and aphorism*. New York: Dover Publication Inc.
- Bertens. (2005). *Panorama filsafat moden*. Jakarta: Penerbit Teraju.
- Ghazali Muhammad. (2008). *Mukhtasar Ihya 'Ulumuddin*. (Terj. Irwan Kurniawan). *Mutiara Ihya Ulumuddin*. Bandung: Penerbit Mizan.
- Fadl Hassan 'Abbas. (2008). *I'jaz al-Quran al-Karim*. Beirut: Dar al-Fikr.
- Fakhr al-Din al-Razi. (1981). *Tafsir mafatih al-Ghaib*. Beirut: Dar al-Fikr.
- Fauzi Hamat *et.al.*, (2007). Penerapan pemikiran kritis menerusi silibus pendidikan Islam, kurikulum bersepadu sekolah menengah (KBSM): Kajian di SMKA Negeri Melaka. *Afkar*, 8.
- Frank, P. & Siever, R. (1985). *Earth*. New York: W. H. Freeman.
- Ishak Suliaman *et.al.* (2001). Metodologi penulisan Zaghul al-Najjar dalam menganalisis teks hadith nabawi melalui data-data saintifik. *Prosiding Seminar Seminar Sunnah Nabawiyah: Realiti dan Cabaran Semasa*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Lyons, J. (2010). *The house of wisdom: How the Arabs transformed western civilization*. London, New York & Berlin: Bloomsbury Publishing.
- Khalijah Mohd Salleh. (2010). Pandangan alam sains tauhidik: Konsep dan ciri-ciri. *Prosiding Bengkel Pengajaran Sains Tauhidik*.
- Leahy, L. (2006). *Jika sains mencari makna*. Yogyakarta: Penerbit Kanisius
- Shabeer Ahmad. (2008). *Development of science and technology in Islamic history*. Riyadh: Dar al-Salam Publisher.
- Sidek Baba. (2010). Memahami konsep penguasaan ilmu pengetahuan. Dlm. Khairul Azmi Mohamad *et. al.* (pnyt.). *Ke Arah Ummat Hadhari*. Kuala Lumpur: Yayasan Ilmuan.
- Rew Martin. (2011). Religion and development I: Anthropology, Islam, transnationalism and emerging analyses of violence against women. *Jurnal Progress in Development Studies*, 11(1).
- Rosnani Hashim. (1996). *Educational dualisme in Malaysia*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Yahya Jusoh. (2007). *Pendidikan falsafah sains Al-Quran*. Kuala Lumpur: Universiti Teknologi Malaysia.
- Zaini Ujang. (2009). *Menghayati budaya ilmu*. Universiti Teknologi Malaysia: Penerbit UTM.
- Zaghul al-Najjar. (2007). *Tafsir al-Ayah al-Kawaniyyah fi al-Quran al-Karim*. Qaherah: Maktabah al-Syuruq al-Dawliyyah.
- Ziauddin Sardar. (1989). *Explorations in Islamic science*. London and New York: Mansell.